

תוכן עניינים

- 40..... **פרשת וישב** * המחלוקת בין האחים ליוסף * יוסף [מעליח כעבד] במצרים.....
 • יוסף ואָחיו • יהודה ותמר • הצלחת יוסף [בבית פוטיפר ובבית הסוהר] • חלומות שרי פרעה
- 43..... **פרשת מקץ** * חלום פרעה ופירונו – שנות שובע ורעב [עלילות על אחי יוסף].....
 • חלום פרעה • יוסף משנה למלך [שנות השבע] • ירידת האחים למצרים, ופגישתם עם יוסף [שנות הרעב] • חזרה לארץ כנען • ירידה [שניה] למצרים • הפגישה [השניה] עם יוסף • עלילת הגביע
- 45..... **פרשת ויגש** * יוסף מתוודע לאָחיו * הירידה למצרים והאחוזה שם * ניהול יוסף בשנות הרעב.....
 • ערבותו של יהודה - יוסף מתגלה לאָחיו • ציווי פרעה להביא את בית-יעקב • ירידת בית-יעקב למצרים • פגישת בית-יעקב עם פרעה [וישיבתם במיטב הארץ] • שלבי הרעב
- 47..... **פרשת ויחי** * צוואתו וברכותיו של יעקב * מיתת יעקב ויוסף.....
 • יעקב ויוסף - ציווי הקבורה וברכת בניו • ברכת הבנים - שבטי ישראל • מיתת יעקב וקבורתו • יוסף ואָחיו; מיתת יוסף

ספר שמות

- 49..... תוכן ספר שמות וזמנו.....
- 50..... מאורעות מרכזיים בספר שמות.....
- 51..... **פרשת שמות** * גלות מצרים * בשורת הגאולה [שליחות משה והכבדת העבודה].....
 • גלות מצרים [שלבי הגירות, העבודות והעינוי - ריבוי ישראל והתעצמותם] • משה רבינו [לידתו, גידולו, מעשיו, נישואיו] • בשורת הגאולה [פקידת ישראל, מינוי משה לשליחותו] • בדרך ממדין למצרים • ביצוע השליחות לישראל ולפרעה [והכבדת העבודה]
- 53..... **פרשת וארא** * תכנית הגאולה [חידוש שליחות משה ואהרן] * [שבע] מכות מצרים.....
 • [המשך] תשובת ה' לטענת משה • ציווי ה' למשה ואהרן [מראשי אבות הלוויים] לישראל ולפרעה • מופת התנין • שבע [מתוך עשר] המכות
- 55..... **פרשת בא** * סוף המכות * יציאת מצרים.....
 • סיום המכות • הכנות ליציאה - מצוות הפסח • מכת בכורות • יציאת מצרים • קדושת הבכורה [ותוספת למצות זכרון היציאה]
- 57..... **פרשת בשלח** * גמר הישועה ממצרים * תלאות הדרך ממצרים להר סיני.....
 • מסע ישראל ממצרים • חרטת מצרים ורדיפתם • קריעת ים-סוף ושירת הים • המסעות מים-סוף למדבר סיני [מרה, אילים, מדבר סין, רפידים, מלחמת עמלק]
- 59..... **פרשת יתרו** * עצת יתרו * מתן תורה.....
 • הפגישה עם יתרו, ועצתו • הכנות למתן תורה • יום מתן תורה
- 61..... **פרשת משפטים** * המשפטים * הברית.....
 • המשפטים • שמירה וברכה לישראל • הברית • עליית משה להר סיני
- 63..... **פרשת תרומה** * הציווי על תבנית המשכן וכליו.....
 • מצות עשיית מקדש • כלים פנימיים • מבנה המשכן • המזבח [החיצוני] • חצר המשכן

- 6..... **מכתבי הסכמות וברכה** (לפי סדר קבלתן).....
- 12..... **הקדמה – פתח דְבָרֶיךָ יְאִיר**.....

שער ראשון: סיכומי פרשות התורה

- 19..... **סקירת חמישה חומשי תורה – תוכנם וזמנם**.....
- 20..... **תרי"ג מצוות – חלוקתן בחומשים ובפרשות**.....

ספר בראשית

- 21..... תוכן ספר בראשית וזמנו / מאורעות מרכזיים בספר בראשית.....
- 22..... **פרשת בראשית** * בריאת העולם * ראשית האנושות.....
 • מעשה בראשית • בריאת האדם • חטא האדם בגן עדן • קין והבל • עשרה דורות ראשונים • רעת האדם - גזירת מחיית העולם
- 25..... **פרשת נח** * המבול * צאצאי נח * עשרה דורות מנח עד אברהם.....
 • הכנות למבול • המבול • היציאה מהתיבה • מעשי נח ובניו • תולדות בני נח • מגדל בבל • עשרה דורות מנח עד אברהם
- 27..... **פרשת לך לך** * הבטחות ובריתות לאברהם על הארץ והזרע * קריאה בשם ה' והשתרשות בארץ.....
 • מסעות אברהם בארץ כנען [והירידה למצרים] • הפרידה מלוט • מלחמת המלכים • ברית בין הבתרים • שְׁנֵי והגר, לידת ישמעאל • ברית המילה [ושינוי השם]
- 30..... **פרשת וירא** * אברהם שומר את דרך ה', באהבת ה' ויראתו ואהבת בריותיו.....
 • הכנסת ה'אורחים'; הבטחה לשרה • הפיכת סדום; הצלת לוט • לוט ובנותיו • לקיחת שרה לאבימלך • לידת יצחק; גירוש ישמעאל • הברית עם אבימלך • עקידת יצחק • לידת רבקה
- 32..... **פרשת חיי שרה** * מיתת שרה ואברהם * נישואי יצחק.....
 • קנין מערת המכפלה וקבורת שרה • שליחות העבד לקחת אשה ליצחק • אברהם וקטורה • מיתת אברהם
- 34..... **פרשת תולדות** * השתרשות יצחק בארץ * הבירור בין בניו – הבכורה והברכה.....
 • לידת עִשָׂו ויעקב • מכירת הבכורה • יצחק בארץ פְּלִשְׁתִּים • נישואי עִשָׂו • ברכות יצחק לבניו • שילוח יעקב לחרן
- 36..... **פרשת ויצא** * יעקב בונה את ביתו בגלותו.....
 • הבטחות ה' בחלום, ונדר יעקב • הפגישה עם רחל • העבודה [בצאן לבן] בעבור נשותיו • לידת הבנים • עבודה נוספת בצאן לבן • הברחה מלבן • הברית עם לבן • פגישת המלאכים
- 38..... **פרשת וישלח** * מסעות יעקב החוזר לארץ * עִשָׂו עוזב את הארץ.....
 • יעקב בעבר הירדן [הכנה לפגישה עם עִשָׂו, המאבק במעבר יבוק, הפגישה עם עִשָׂו, סוכות] • יעקב בארץ כנען [שכם, בית אל, בית לחם, מגדל עֶדֶר, חברון] • תולדות עִשָׂו ובני שְׁעִיר

ספר במדבר

- 87..... תוכן ספר במדבר וזמנו
- 88..... מאורעות מרכזיים בספר במדבר
- 89..... **פרשת במדבר** * מנין ישראל הלוויים וחנייתם סביב המשכן
  - סידרי מחנה ישראל [המפקד, חניית הדגלים] • מינוי הלוויים ומניינם [כחילוף הבכורים, תפקידם במשכן] • טבלאות: סדר חניית השבטים • עבודת הלוויים • כיסויי כלי המשכן
- 92..... **פרשת נשא** * [המשך] הערכות בניי סביב המשכן * חנוכת המזבח
  - מנין הלוויים [המשך] • שילוח תמאים • מתנות כהונה • סוטה • נזיר • ברכת כהנים • חנוכת המזבח [נדבת הנשיאים: עגלות, קרבנות]
- 94..... **פרשת בהעלותך** * סוף ענייני המשכן * היציאה לדרך [מהר סיני] והתלונות
  - ענייני המשכן [הדלקת הנרות, חינוך הלוויים, פסח מדבר, פסח שני] • היציאה לדרך [עיקרון המסע עפ"י ה', החצוצרות, תחילת המסע מסיני] • תלונות בניי בדרך [תבערה, קברות התאונה, חצרות]
- 96..... **פרשת שלח** * המרגלים * דיני קרבנות ומצוות
  - המרגלים [שילוחם, תוצאות הריגול, העונש, תגובת העם] • מצוות בארץ ישראל [מנחה ונסכים, מצנת 'חלה', שגגת עבודה זרה] • זכירת המצוות [המקושש, ציצית]
- 98..... **פרשת קורח** * מחלוקת קורח ועדתו [בירור הבחירה האלוקית בשבט לוי בכלל ובכהונה בפרט]
  - החטא • העונש • בעקבות החטא [אות המחנות, קטורת עוצרת מגפה, אות מטה אהרן, שמירת המקדש, מתנות כהונה וליה]
- 100..... **פרשת חוקת** * פרה אדומה * המעבר לארץ כנען
  - פרה אדומה [טומאת מת, הכנת האפר, הטהרה] • המעבר לארץ כנען [קדש במדבר צין - מיתת מרים ומי מריבה, הבקשה מאדום, מיתת אהרן, המלחמה עם מלך ערד, נחש הנחושת, המשך המסעות - הקפת אדום ומואב, שירת הבאר, כיבוש עבר הירדן - סיחון ועוג]
- 102..... **פרשת בלק** * ברכות בלעם * עוון פעור
  - נסיונות בלק ובלעם לקלל את ישראל [הקריאה לבלעם לקלל, פי האתון, הקללות שהפכו לברכות - ג' ברכות ועוד נבואה לאחרית הימים] • עוון פעור • טבלה: נבואות בלעם
- 105..... **פרשת פינחס** * הכנות לכניסה לארץ - חלוקת הארץ וקרבנות בארץ
  - בעקבות עוון פעור [כהונת פינחס, נקמה במדין] • חלוקת הארץ [המפקד לצורך החלוקה, מנין הלוויים, בת יורשת נחלה וסדר נחלות, החלפת המנהיגות] • קרבנות ציבור קבועים [תמיד ומוספים]
- 107..... **פרשת מטות** * לקראת הכניסה לארץ
  - נדרים • מלחמת מדין [המלחמה, הגעלת כלי הגויים, חלוקת השלל, נדבת שרי הצבא] • נחלת עבר הירדן - בניי גד וראובן
- 109..... **פרשת מסעי** * סיכום מסעות המדבר * מצוות כיבוש הארץ וישובה
  - סיכום המסעות • ירושת הארץ [מצנת הורשת עמי כנען והנחלת הארץ, גבולות הארץ, נשיאת המטות נוחלי הארץ] • ערים מיוחדות בארץ [ערי הלוויים, ערי מקלט] • בת יורשת נחלה

- 65..... **פרשת תצוה** * הכהנים - קידושם ובגדיהם
  - הדלקת הנרות • הבדלת אהרן ובניו לכהונה • בגדי הכהנים [צורתם, עשייתם, מקומם, מטרם]
  - ציווי על ימי המילואים • קרבן תמיד [ומטרת המשכן] • מזבח הקטורת
- 67..... **פרשת כי תשא** * סוף ענייני המשכן * חטא העגל [החטא, העונש, התיקון - חידוש הברית]
  - ענייני המשכן [מחצית השקל, הכיור, שמן המשחה, ספגני הקטורת, האומנים למשכן] • שמירת השבת • נתינת הלוחות • מעשה העגל • בעקבות החטא [שינוי הנהגה, אוהל משה, ידיעת דרכי ה' והפליית ישראל, לוחות השניים וחידוש הברית, ירדת משה וציווי לישראל]
- 69..... **פרשת ויקהל** * נדבת ישראל * עשיית המשכן
  - הציווי לנדבת המשכן • נדבת ישראל למשכן • חכמי לב לעשיית המשכן • עשיית המשכן וכליו
- 70..... **פרשת פקודי** * עשיית בגדי הקודש * הקמת המשכן
  - סכום מנייני התרומות למשכן [ושימושם] • עשיית בגדי הכהונה • סיום המלאכה והבאתה למשה • הציווי להקמת המשכן • הקמת המשכן • כבוד ה' במשכן

ספר ויקרא

- 71..... תוכן ספר ויקרא וזמנו
- 72..... **פרשת ויקרא** * דיני הקרבנות: נדבה [עולה, מנחה, שלמים] וחובה [חטאת, אשם]
  - עולה • מנחה • שלמים • חטאת • אשם
- 74..... **פרשת צו** * [השלמת] תורת הקרבנות * שבעת ימי המילואים
  - תורת הקרבנות [עולה, מנחה, חטאת, אשם, שלמים] • שבעת ימי המילואים
- 76..... **פרשת שמיני** * יום הקמת המשכן * טהרת הנפש והגוף
  - היום השמיני • טהרת הנפש והגוף [בע"ח הנאכלים ודין טומאתם]
- 78..... **פרשת תזריע** * טומאת יולדת * טומאת מצורע
  - יולדת [זכר, נקבה] • צרעת האדם [עור הבשר, שחין ומכוה, נתקים, קרחת וגבחת, הנהגת המצורע]
  - צרעת הבגד
- 79..... **פרשת מצורע** * צרעת [המשך] * טומאה היוצאת מהגוף
  - טהרת המצורע • צרעת הבית • טומאה היוצאת מגופו של אדם [זב, בעל קרי, נידה, זבה]
- 80..... **פרשת אחרי מות** * סיום ענייני הטהרה [הקשורים למקדש] * תחילת ענייני הקדושה [קדושת ישראל]
  - הכניסה לקודש הקדשים [עבודת יום הכיפורים] • דיני שחיטה - הבשר והדם • איסורי עריות
- 81..... **פרשת קדושים** * קדושת ישראל [המשך]
  - חוקים ומשפטים - קדושים תהיו • עונשי עריות
- 82..... **פרשת אמור** * קדושת הכהנים * קדושת הזמנים
  - קדושת הכהנים • דיני הקרבן • מועדים • מצוות המנורה והשולחן • המקלל ודיני הכאות
- 84..... **פרשת בהר** * קדושת הארץ - שמיטה ויובל ודיני קרקע ועבד התלויים ביובל
  - שבת הארץ [שמיטה] • מצוות היובל • היחס לנוזקים
- 86..... **פרשת בחוקותי** * הברית שנכרתה בסיני * דיני הקדש
  - הברכות והקללות • סוגי הקדש [אדם, בהמה וקרקעות] • ערכי נפשות

שער שני: עיונים וטבלאות

ספר בראשית

135.....	מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית – שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכָל צִבְאָם [טבלה - השוואת ימי הבריאה]	בראשית:
137.....	שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית הֵם כָּל יְמֵי עוֹלָם [יום בבריאה מקביל לאלף שנה בתולדות העולם]	
139.....	עֲשָׂרִים דִּוְרוֹת רֵאשׁוֹנִים [טבלה ומקורות - שנותיהם ומאורעותיהם]	
143.....	זְמַנֵּי הַמַּבּוּל [טבלה - מחלוקת רש"י ורמב"ן בזמנים של שלבי המבול]	נח:
145.....	הַחַיִּים הָאֲחֵרִים שֶׁלִּפְנֵי הַמַּבּוּל [מזג אויר, שפע טובה, שנים ארוכות, ועוד]	
149.....	דוֹר הַמַּבּוּל [שנות תוהו, זמן משפּט, סיבת אורך שנותיהם, חטאם מרוב שפע, ועוד]	
153.....	וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְדֹדָד [פרסום האמונה ע"י אברהם, 'עמודו של עולם']	לך לך:
156.....	לְזִרְעָךָ אֶתְּנֶנּוּ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת [זכותנו על הארץ, ריבוי הבטחות על הארץ, ועוד]	
159.....	מַלְחַמַת הַמַּלְכִּים [מלחמה באמונת אברהם]	
162.....	תַּחֲנִינֹת אֲבֵרָה עַל סְדוּם [טבלה ומקורות]	יירא:
167.....	דֶּרֶךְ ה' [הדרכים הטובים והישרים]	
170.....	לך-חיי שרה: עֲשָׂרָה נְסִינּוֹתַי שֶׁל אֲבֵרָה [טבלה ומקורות - שיטות שונות במנין הנסיונות, וביאורן]	
175.....	תּוֹלְדוֹת אֲבֵרָה [טבלה - מאורעותיו וזמניהם]	
178.....	קִנְיַן מַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה לַקְּבוּרַת שְׂרָה [המשא-ומתן בין אברהם לבני חת, ועוד]	חיי שרה:
182.....	יִפְהַ שִׁיחַתָּן שֶׁל עֲבָדֵי אֲבוֹת [טבלה - השוואת סיפור המעשה לסיפור העבד לבית בתואל]	
185.....	תּוֹלְדוֹת יִצְחָק [טבלה - מאורעותיו וזמניהם]	יירא-וישח:
187.....	בְּרִכּוֹת יִצְחָק לְבָנָיו [דעות המפרשים במחשבת יצחק לברך את עֲשׂו, ועוד]	תולדות:
192.....	תּוֹלְדוֹת-וִיחִי: תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב [טבלה - מאורעותיו וזמניהם]	
194.....	מְרֵאָה הַסּוּלָם – מִשְׁמַעוֹתָיו [על ענייניו של 'הסולם' בחלום, מלבד הבטחות ה' ליעקב]	ויצא:
198.....	הַבְּטָחוֹת ה' וְנִדְרוֹ שֶׁל יַעֲקֹב [מדוע חוזר יעקב בנדרו על מה שהובטח]	
200.....	לִידַת הַשְּׁבָטִים [טבלה - שמותיהם וטעם קריאת השם]	
202.....	עֲנִינֵי שׁוֹנִים בַּפְּרָשָׁה וִיצָא [עבודת פועל כיעקב, צער גידול בנים, צניעות רחל, ועוד]	
204.....	לֹאֵם מְלֵאֵם יַאֲמִץ – הַשְׁוֹאָה בֵּין יַעֲקֹב הַחֹזֵר לְאָרֶץ לְעֲשׂו הַעוֹזֵב אֶת הָאָרֶץ [טבלה]	וישח:
206.....	'פְּרֵשֶׁת גְּלוּת' – מַעֲשֵׂה אֲבוֹת סִימָן לְבָנִים [לגלות אחרונה]	
208.....	מַעֲשֵׂה דִינָה [מקורות]	
213.....	לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ [מתי נקרא בכל אחד משמותיו]	וישח-ויחי:
217.....	מַכִּירַת יוֹסֵף – גְּלוּלֵי מַכִּירַתוֹ [כמה דעות במפרשים מי מכר את יוסף ולמי נמכר]	וישב:
220.....	פְּרֵשֶׁת יוֹסֵף וְאֲחִיו – מִידָה כִּנְגַד מִידָה בַּעֲנֵן שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן [ספר שמירת הלשון]	
223.....	מַעֲשֵׂה יְהוּדָה וְתַמָּר [התכנון האלוקי במעשה זה, מחשבות יהודה ותמר]	

ספר דברים

111.....	תוכן ספר דברים וזמנו
112.....	פְּרֵשֶׁת דְּבָרִים * תּוֹכַחַת מֹשֶׁה עַל הַהֲתַרְשָׁלוֹת מִכִּיבוֹשׁ הָאָרֶץ..... • הקדמה ל'משנה-תורה' • הכנות לכניסה לארץ [מצות ירושת הארץ, מצוות השופטים] • חטא המרגלים • חידוש המסע לארץ כנען [סיבוב הר שעיר - אדום, מואב, עמון] • ירושת הארץ [כיבוש מלכי האמורי, נחלת שנים וחצי השבטים, חיזוקם וחיזוק יהושע]
114.....	פְּרֵשֶׁת וְאֶתְחַנֵּן * סִיּוּם הַתּוֹכַחַת * דְּבָקוֹת בַּה' – שְׁמִירָה עַל בְּרִיתוֹ וּמִצְוֹתָיו, וְרִיחּוֹק מֵעִ"ז..... • תחינת משה להכנס לארץ • דבקות בה' ומצוותיו, וזהירות מע"ז • הבדלת ערי מקלט [ופתיחה לנאום המצוות] • כריתת הברית והשפעתה על המצוות • קבלת מלכות שמים • שמירת המצוות בארץ, ושכרן • הריחוק הגדול של ישראל מהעמים
116.....	פְּרֵשֶׁת עֵקֵב * עֲבוֹדַת ה' בָּאָרֶץ הַטּוֹבָה [כלימוד ממעשה ה' הגדול שעשה עמנו במצרים ובמדבר]..... • הברכה בעקבות שמירת המצוות • לא לפחד מעמי כנען; ריחוק מעבודתם המתועבת • זכירת ה' ומצוותיו בארץ הטובה [ופירוט מעלותיה] • טעם ירושת הארץ והעמים החזקים • זכירת נסיונות המדבר • עבודת ה' השלמה, בארץ שה' דורשה; ובזכותה ירושת הארץ
118.....	פְּרֵשֶׁת רֵאָה * עִם קְדוֹשׁ וּדְבַק בַּה' [במקום הנבחר], עוֹשֵׂה חֶסֶד, וְרוֹחֵק מִתּוֹעֵבוֹת..... • שמיעה בקול ה' [הברכה והקלה, איבוד ע"ז, המקום אשר יבחר ה', איסור ע"ז, נביא שקר, מסית, עיר הנידחת] • עם קדוש [בע"ח הנאכלים] • חסד [מעשר שני, ביעור מעשרות, שמיטת כספים, נתינה לעני, הענקה לעבד, בכור] • שְׁמַחַת ג' רַגְלִים, בְּמִקּוֹם הַנִּבְחָר
120.....	פְּרֵשֶׁת שׁוֹפְטִים * רְשׁוּיֹת הַהֲנַהֲגָה בָּאָרֶץ: מִשְׁפָּט, מַלְכוּת, כְּהוֹנָה, נְבוּאָה..... • שופטים • מלכות • כהונה • נבואה • מצוות השופטים • מצוות המלכים • מצוות השופטים והכהנים
122.....	פְּרֵשֶׁת כִּי תֵצֵא * רִיבּוֹי מִצְוֹת בְּכָל תַּחֲנוּמֵי הַחַיִּים..... • האדם וסביבתו • אזהרות שלא תסתלק השכינה • ענייני חסד, הגורמים להשראת השכינה
124.....	פְּרֵשֶׁת כִּי תְבוֹא * סוֹף עֲנִינֵי הַמִּצְוֹת * הַבְּרִית..... • מצוות נתינה [ווידוי] מפירות הארץ [ביכורים, מעשרות] • סיכום פרשיות המצוות • מעמד הברית בשכם • הברית בערבות מואב [ברכות וקללות, חיזוק לשמירת הברית]
126.....	פְּרֵשֶׁת נִיֻּצִים * הַבְּרִית – בִּידֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל..... • [המשך] הברית, ומימושה בתולדות ישראל [התשובה והגאולה] • קירבת המצוה • בחירה חופשית
127.....	פְּרֵשֶׁת וַיִּלַּךְ * מַעֲשֵׂי מֹשֶׁה מִפְּנֵי הַחֹשֶׁשׁ לְעִזִּיבַת הַבְּרִית..... • חיזוק לא לירא מעמי כנען • כתיבת התורה • מצות הקהל • דברי ה' [על העתיד] למשה ויהושע • ציווי משה ללויים
128.....	פְּרֵשֶׁת הַאֲזִינוּ * עֲדוֹת עַל כָּל מְאֻרְעוֹת יִשְׂרָאֵל, מְרֵאשִׁית וְעַד אַחֲרִית..... • עדות השמים והארץ • הקדמה לשירה • התבוננות בעבר ובעתיד: יצירת עם ישראל - הנגה ניסית • הנחלת הארץ המשובחת / מתוך השובע חוטאים בע"ז • העונש - הסתר פנים: צרות קשות וגלות • סיבת הגאולה - מניעת חילול השם • הגאולה: תנחומי ה' לאחר הפורענות / נקמת ה' באוייביו
130.....	פְּרֵשֶׁת וְזָאת הַבְּרִכָּה * בְּרַכַת מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל * מִיתַת מֹשֶׁה..... • הקדמה לברכה • ברכות משה לשבטים ולכל ישראל • ראיית משה את הארץ • מיתת משה

226	וישב-ויחי :	יוסף הצדיק – נזיר אחיו' [תכונותיו ומעלותיו, מעשיו ומידותיו].....
228	מקצ :	חלום פרעה ופתרונו [טבלה] .....
230	ויגש :	גר יהיה זרעך בארץ לא להם [מחשבת יעקב בירידתו למצרים, ומדוע לא חזרו בסיום הרעב] ...
234	ויחי :	'ויחי יעקב' [שנותיו הטובות של יעקב בארץ מצרים, ועוד] .....
237		אפרים ומנשה [שני כוחות שונים - כח רוחני תורני, וכח של הנהגה מעשית] .....
240		ברכות השבטים [טבלה - ביאורן, והשוואה לברכת משה את השבטים] .....
242		יעקב אבינו לא מת [ביאורי המפרשים למאמר זה] .....

ספר שמות

246	תוכן ספר שמות [רמב"ן, אברבנאל, מהר"ל, הנצי"ב]	
248	שמות :	גלות מצרים – מאתים ועשר שנים [מקורות וטבלה - תהליך הגירות העבדות והעינוין] .....
252		טעם גלות מצרים [בפסוקים לא נזכר שום חטא! גלות מצרים כ'כור הברזל'] .....
259		נלכה נא דרך שלשת ימים [טעם הציווי להליכה לג' ימים בלבד. ובעיית השקר באמירה זו] ....
262		א-היה אשר א-היה [משמעותו של שם ה' יחידאי זה] .....
265	וארא-בא :	עשר המכות [טבלה מפורטת - השוואה ושוני ביניהן] (ועוד טבלה למחנכים).....
269		מכות מצרים – סוגיהן וחלוקתן לקבוצות [חיזוק לב פרעה, עשיית המכות ומטרתם, ועוד] ...
273		זמן מכות מצרים [מקורות וטבלה - הדרגה בסדר היציאה מהשעבוד, בשנה האחרונה במצרים] ...
277		מצבם הרוחני של ישראל במצרים [עליות וירידות במצבם, יצ"מ כ'יום הולדת', ועוד] .....
281	בא :	400 / 430 השנים של הגלות [מקורות וטבלאות - הסתירה בין הנא' בברית בה'ב לפר' בא'] .....
287		ליל שמרים [זמן היציאה, שמירה של מי?, מאורעות וניסים בלילה זה במהלך הדורות] .....
292		"אז רוב נסים הפלאות פלילה" [טבלה - סיכום המאורעות בתולדות ישראל בט"ו בניסן] .....
294	בשלח :	מציאת מצרים עד מתן תורה [טבלאות - 'לוח' המאורעות, מחלוקת ביום היציאה וביום מ'ת] ...
296		הנסיגות והמתנות [בפרשה - רוב נסיונות ישראל, וכן המתנות הטובות שניתנו לישראל] .....
298		פרשת הזמן [תיאור הפלאים המיוחדים של המון, פרשת אמונה ובטחון] .....
304	יתרו :	עשרת הדברות [המיוחד בשנים הראשונים, חלוקתן לקבוצות והדרגה ביניהם, ועוד] .....
307		מעמד הר סיני – יסוד האמונה [איסור לשווא, יר"ש ואמונה מוחשית, חיזוק לשעות ניסיון] ....
310		לא תחמוד [גדר האיסור, הלכתי ורעיוני] .....
315	משפטים :	תוכן פרשת משפטים וזמנה [טבלה ומקורות - המשפטים והברית] .....
319		סדר המצוות בפרשת משפטים .....
321		אחר י רבים להטות [כללים בהליכה אחר הרוב בנושאים שונים, ביאור חלקי הפסוק] .....
325	תרומה-פקודי :	המשכן וכליו [טבלה מפורטת - ממה עשויים, מידותיהם, מיקומם במשכן] .....
327		כלי המשכן ועבודתם [טבלה - העבודה בכל כלי וזמנה] .....

328	זמן הציווי על מלאכת המשכן [מקורות לשיטות השונות].....	
332	שלושה זרים [שלוש מעלותינו: תורה כהונה ומלכות]	
334	עולם – משכן – אדם [הקבלות בין המשכן וכליו לחלקי העולם ולאברי גוף האדם, ועוד].....	
342	המשכן וכליו – סידרם בתורה	
	[טבלה - ח' פעמים מפורטים בפרשיות אלו המשכן וכליו. וכמעט תמיד נכתבו בסדר שונה!]	
343	תצוה :	בגדי הכהונה [רמב"ם].....
347		שבעת ימי המילואים [טבלה - סדר המעשים והשוואתם לביצוע בפר' צו] .....
350	כי תשא :	חטא העגל [ביאורי ה'כוזרי' וה'משך חכמה'] .....
354		ארבעים היום של משה בהר סיני .....
		[מקורות וטבלה - ג' פעמים היה בהר במשך מ' יום, ממ"ת עד יוה"כ. מחלוקת ב'ארבעים' האמצעיים]
361		מצוות הברית [טבלה ומקורות - השוואה לאותן מצוות שנאמרו בפר' משפטים].....
363	ויקהל :	הנדבה למשכן [טבלה - החומרים, הבאתם, שימושם במשכן] .....

ספר ויקרא

366	ויקרא-צו :	הקרבת – ברכה לעולם [כל דבר בעבודת הקרבנות מברך את מינו המקביל לו בעולם].....
367	שמיני :	יום הקמת המשכן [מקורות וטבלה - עטרות ופרשיות רבות נאמרו ביום זה. 'לוח' המאורעות] ....
371	תזריע-מצורע :	כללי דיני צרעת [סימני המוסגר והמוחלט, כמה שבועות הקָרָר].....
373		טעמי הצרעת [עבירות עליהן באה צרעת, בשורת נגעי בתים, פלא הצרעת, ועוד].....
377	אחרי מות-קדושים :	קדושת ישראל – פרשת עריות [טבלה - השוואה בין האזהרות לעונשים].....
379		עונש כרת [כמה סוגי כרת, מיתה בידי שמים, הוכחה לקיומם הנצחי של הנשמות].....
383		קדושת ארץ ישראל [מפירושי הרמב"ן לתורה, ועוד].....
388	אמור :	דיני קדושת הכהנים [טבלה - פירוט דיני הכהנים השונים, ודינם בבעל מום, קטן, נקבה, חלל] ....
391	בחוקותי :	השוואה לברכות וקללות שב'כי-תבוא' [כנגד גלות ראשונה וגלות שניה] .....

ספר במדבר

396	במדבר-קורח :	שנה שנייה ליציאת מצרים [טבלה - מאורעות הספר וזמניהם, עד מחלוקת קורח].....
399	חוקת-מסעי :	שנת הארבעים ליציאת מצרים [טבלה - המאורעות וזמניהם, מפר' חוקת עד סוף התורה].....
400	בא-חוקת :	ארבעים שנות המדבר [טבלה - מאורעות מרכזיים של כל שנות המדבר, וזמניהם].....
401	במדבר :	פקודי בני ישראל – ארבעת הדגלים [טבלה ומקורות - האותות' השונים של השבטים] .....
407	בהעלותך :	הדלקת הנרות במנורה [על הכפילות במצוה זו החוזרת ונשנית בכמה פרשיות] .....
410		מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה [בין נבואת משה לנבואת שאר הנביאים] .....
413	שלח :	פרשת המרגלים [טבלה - השוואה לנאמר בפרשת דברים].....

תאריכים וזמנים במאורעות התורה

סקירה תמציתית של כל פרשיות התורה וזמניהם 19

מאורעות מרכזיים בספר בראשית 21

עשרים דורות ראשונים 139

זמני המבול 143

זמני פרשת לך לך 29

שנותיה של סדום 166

תולדות אברהם 175

תולדות יצחק 185

תולדות יעקב 192

חשבון השנים בפרשת וישב 42

ממכירת יוסף עד ירידת 70 נפש למצרים [22 שנים] 42

מאורעות מרכזיים בספר שמות 50

210 שנות גלות מצרים 251

מכות מצרים [שנה אחרונה במצרים] 275

400 / 430 השנים של הגלות 281

מאורעות ט"ו בניסן בתולדות ישראל 292

ממצרים עד מתן-תורה 294

זמן פרשת משפטים 315

ממתן-תורה עד יום הכיפורים [ג' פעמים 40 יום של משה בסיני] 359

תחילת שנה שניה ליציאת מצרים [ימי המילואים והקמת המשכן] 370

מאורעות מרכזיים בספר במדבר 88

שנה שניה ליציאת מצרים [ספר במדבר עד פר' קורח] 396

שנת הארבעים ליציאת מצרים [פר' חוקת - סוף התורה] 399

סקירה תמציתית של מאורעות 40 שנות המדבר [פר' בא - סוף התורה] 400

42 מסעות בניי במדבר [פר' בא - פר' חוקת] 461

זמני ספר דברים 111

שייכות המצוות שבסוף הפרשה לחטא המרגלים 415

תיקון חטא המרגלים [ע"י תשוקה לארץ, בניינה, פרסום מעלותיה ותעמולה למענה] 418

שבת לוי - בחירתו ומעלותיו [קנאותו על הברית והתורה, עבודתו במקדש ובהוראות התורה] ... 420 : קורח

דתן ואבירם [בעלי מחלוקת קבועים, והם העיקריים במחלוקת קורח] 423

ולא יהיה קנח וכעדתו [איסור להחזיק במחלוקת, גנות המחלוקת, ועוד] 426

חטא מני מריבה [החטא במקומות אחרים בתנ"ך, ביאורי המפרשים בפרשתנו] ..... 431 : חוקת

משה כתב פרשת בלעם [הייחוד בפרשה זו, הפיכת הקללה לברכה דוקא ע"י הקטיגור] ..... 437 : בלק

ברכות בלעם [לשונם כפולה, הזכרת יעקב וישראל, ברכות מוסיפות והולכות] 440

קרבת הציבור הקבועים [טבלה - סיכום הקרבת, והערות יוצאי דופן בלשון הכתוב] ..... 443 : פינחס

קרבת הציבור הקבועים [טבלה - השוואה בלשון התורה באותם הקרבות] 445

שש מאות אלף - שלמות ישראל [משמעות המספר החוזר ונשנה בתורה, ובעוד עניינים] 447

הנהגה חדשה של דור באי הארץ [הנהגה טבעית, שראשיתה בשנת הארבעים] 453

נחלת עבר הירדן [יעוד המקום לולי בקשת בני גד וראובן, המ"מ ביניהם למשה, צירוף מנשה] ..... 456 : מטות

אלה מסעי בני ישראל [טבלה - פירוט 42 המסעות. מיקומם, זמניהם ומאורעותיהם] ..... 461 : מסעי

תקופת המדבר [מקורות על התקופה הניסית במדבר, שלא חסרו בה דבר] 464

ספר דברים

ספר משנה-תורה [ייחודו של ספר דברים שאמר משה 'מפי עצמו'] 466

דברות ראשונות ודברות אחרונות [טבלה ומקורות - השוני בלשון התורה בשני המקומות] ..... 470 : ואתחנן

תמים תהיה עם ידוד אלקיך [האיסור בחקירת עתידות, ומצנת התמימות והבטחון בה'] ..... 472 : שופטים

כשפים ונחשים - האם יש בהם אמת? [מחלוקת הרמב"ם והראב"ע עם חכמי הנסתר] 475

סדר המצוות בפרשת כי תצא ..... 479 : כי תצא

מצות שילוח הקן [גדר הלכתי של המצוה] 481

טעמי מצוות [מתוך דיון על טעם מצנת שילוח הקן] 486

טעם סמיכות 'לא יחבל רחם ורכב' למצות נישואין 489

מעמד הברית בשכם [כתיבת התורה, מזבח, הברכה והקללה. סידרם בתורה ובחז"ל, ועוד] ..... 491 : כי תבוא

התשובה והגאולה [פרשה עתידיה, סדר מפורט של תהליך הגאולה והתשובה, ועוד] ..... 494 : ניצבים

התורה והשירה - כערות ושמירה ליראת ה' [הקבלה נפלאה בין התורה והשירה] ..... 498 : וילך

מצות הקהל [גדר המצוה, הלכתי ורעיוני] 500

שירת האזינו [חלוקת הז"ו ל"ך. כתיבתה, לימודה, אמירתה בהקהל, תוכנה] ..... 505 : האזינו

מבריאת העולם עד מיתת משה

[2,488 שנים]

סקירת חמישה חומשי תורה – תוכנם וזמנם

השנה לבריאה	משך הזמן	פרשיות	התוכן	
עד שנת 2,023 (שנת 'לך לך')	כ-2,000 שנים (עד כניסת אברהם לארץ, בן 75)	בראשית - נח	ראשית האנושות [עשרים דורות מאדה"ר עד אברהם]	בראשית
			האבות [אברהם, יצחק, יעקב]	
			השבטים [יוסף ואחיו]	
2,216 (שנת מכירת יוסף)	כ-200 שנים (עד מכירת יוסף)	לך לך - וישלח		
2,309 (שנת מיתת יוסף)	כ-100 שנים (כ-50 עד קבורת יעקב + כ-50 עד מיתת יוסף)	וישב - ויחי		
2,448 - 2,238	210 שנים (מתוכם 117 שנות עבדות)	שמות - ב'א	ישראל במצרים [הגלות והיציאה לחירות]	שמות
			מתן תורה [ההכנות לקראתו, המעמד, המצוות שלאחריו]	
			המשכן [ציווי ה', בניית המשכן, הקמתו]	
2,448	7 שבועות (ט"ו ניסן - ז' סיון)	בשלח - משפטים		
2,449 - 2,448	10 חודשים (ז' סיון - א' ניסן. שנה שניה ליצי"מ)	תרומה - פקודי		
2,449	8 ימים [כ"ג אדר - א' ניסן: ימי המילואים ויום הקמת המשכן]	ויקרא - שמיני (פ"י)	הקרבנות [נדבה וחובה, קודשי קדשים וקודשים קלים]	ויקרא
		שמיני - אחרי מות (פ"ז)	טומאה וטהרה [נבלת בע"ח, יולדת, צרעת, טומאה היוצאת מהגוף]	
		אחרי מות - בחוקותי	קדושה [עריות, קדושים תהיו, כהנים, מועדים, ארץ ישראל, הקדש]	
	50 ימים [א' ניסן - כ' אייר]	במדבר - בהעלותך (פ"י י)	הכנות מחנה ישראל ליציאה לדרך [סביב המשכן, במדבר סיני]	במדבר
		כ-4 חודשים [כ' אייר - אלול]	בהעלותך - חוקת (פ"ט)	
2,487 - 2,449	38 שנים	ממחלוקת קורח ועד מיתת מרים - אין שום סיפור		
2,488 - 2,487	10 חודשים [א' ניסן ב' תפז - טבת ב' תפח]	חוקת - מסעי	הכנות לכניסה לארץ [שנת הארבעים]	
2,488	36 ימים [א' שבט - ו' אדר]	דברים - (תחילת) ואתחנן	נאום הלקח [תוכחה על ההתרשלות מכיבוש הארץ]	דברים
		ואתחנן - כי תצא	נאום המצוות [נאמנות לה', חוקת ישראל, הרשויות, הקברה]	
		כי תבוא - ניצבים	נאום הברית [בשכם, בערבות מואב, בתולדות ישראל]	
	יום אחד [ז' אדר] (ועוד 30 ימים בכי על מיתתו)	וילך - וזאת הברכה	פרידת משה [כתיבת התורה, השירה, הברכה לישראל, ראיית הארץ, מיתת משה]	

ספר בראשית

ספר היצירה [יצירת העולם וישראל. הקדמת הרמב"ן לשמות]

התוכן	פרשיות	הזמן
א. ראשית האנושות [עשרים דורות מאדה"ר עד אברהם]	בראשית - נח	כ-2,000 שנה (הם אלפיים שנות תוהו)
ב. האבות [אברהם, יצחק, יעקב]	לך לך - וישלח	כ-200 שנה (אברהם בן 75 - מכירת יוסף)
ג. הבנים - שבטי ישראל [יוסף ואחיו]	וישב - ויחי	כ-40 שנה עד קבורת יעקב [ועוד כ-50 שנה עד מיתת יוסף]

זמנו: 2,309 שנים (מבריאת העולם עד מיתת יוסף - ב' שט)

מאורעות מרכזיים בספר בראשית

סימנים לחשבון השנים ספר בראשית

הגר"א (ביאור הגר"א לסדר עולם פ"א)

סימן: 'שם חם ויפת' - דהיינו, 'שם' (=340 שנים) מן המבול עד הפלגה. ומ"ח (=ח'ם) שנה היה אברהם אבינו בשעת הפלגה. ות"צ (=ת'פת) שנים היה מן שעה שנולדה אמנו שרה עד שיצאו ישראל ממצרים.

וימי האבות היה כימי השמים על הארץ, והוא ת"ק שנה: אברהם קע"ה, יצחק ק"פ, יעקב קמ"ז, הרי תק"ב. ובן שלוש שנה הכיר אברהם את בוראו (נדדים לב א), הרי ת"ק.

ועוד ת"ק שנה, משנולד אברהם עד יציאת מצרים. דהיינו ת' משנולד יצחק עד יציאת מצרים, ואברהם בן מאת שנה בהוולד לו את יצחק בנו' (בראשית כא).

המאורע	זמנו [השנה לבריאה]	
דורות ראשונים [כ-2,000 שנה]	לידת אדה"ר	יום שישי לבריאה
	לידת נח	1,056
	המבול	1,656
האבות [כ-200 שנה]	דור הפלגה	1,996
	לידת אברהם	1,948
	פרסום האמונה (=הנפש אשר עשו')	2,000
	כניסת אברהם לארץ	2,023
השבטים [כ-100 שנה]	לידת יצחק	2,048
	לידת יעקב	2,108
	לידת יוסף	2,199
	מכירת יוסף	2,216
	הירידה למצרים (70 נפש)	2,238
	קבורת יעקב	2,255
מיתת יוסף	2,309	

22 השנים מנישואי יהודה עד הירידה למצרים (עם בני פרץ בן יהודה!)

[ב' רטז - רלח, לבריאה] [עפ"י סדר עולם פ"ב, חזקוני לח א]

שנים	המאורע בבית יהודה	במצרים
1	'ירד יהודה', נשא את בת שוע [ספורנו (לט א): ירדת יהודה באותו זמן שיוסף הורד]	יוסף בבית פוטיפר
2	לידת ער	יוסף בבית הסוהר
3	לידת אונן	
4	לידת שלה	
5		
6		
7		
8	ער (בן 7) נשא את תמר. רע - וימיתו ה'	
9	אונן יבם את תמר. 'וירע... וימת גם אותו'	
10	'שבי אלמנה... עד יגדל שלה...'	
11	'ירבו הימים ותמת בת שוע...' מעשה יהודה ותמר	
12	לידת פרץ וזרח	
13		
14		יוסף משנה למלך
15		
16		
17		
18	פרץ (בן 7) נשא אשה	7 שנות השבע
19		
20	נולד לפרץ חצרון (מו יב)	
21	נולד לפרץ חמול (שם)	תחילת 7 שנות הרעב
22	ירידת שבעים נפש למצרים (פרק מו)	

שר האופים סיפר: בחלומי ראיתי שלושה סלים (חורלי. ע"י רש"י ורמב"ן) על ראשי, בסל העליון היו מיני מאפה מכל מאכל פרעה. והעוף אוכל מהסל. יוסף פתר לו: בעוד שלושה ימים יסיר פרעה את ראשך, יתלה אותך על עץ, והעוף יאכל את בשרך.

כפתרון יוסף כן היה, לאחר שלושת ימים היה 'יום הולדת' לפרעה (מפרשים: נולד לו בן או יום הולדתו) והוא עשה משתה לכל עבדיו; ונזכרו שרי המשקים והאופים בתוך עבדיו, את שר המשקים החזיר לשרתו ואת שר האופים תלה.

שר המשקים לא זכר את יוסף וישכחהו (ע"י מפרשים מה מוסיף 'וישכחהו').

[א"ה- לגבי חשבון השנים בפרשה: יוסף נמכר בן 17 (לז ב) ויצא מבית הסוהר בן 30 (מא מו). 13 השנים שבנתיים התחלקו כך: שנה היה יוסף בבית פוטיפר, ו-12 שנים בבית הסוהר (סד"ע ב).

מכניסת שרי פרעה ועד חלומם עברה שנה (רש"י מ ד). בתחילת פר' מקץ נאמר 'מקץ שנתיים ימים', ולא מפורש ממתו נמנים השנתיים? בפשטות הכוונה למאורע האחרון שנזכר קודם - יציאת שר המשקים [ובחז"ל: שנתיים אלו נוספו ליוסף מחמת 'בטחונו' בשר המשקים]. וכך כתבו ראב"ע, חזקוני והעמק דבר. לפ"ז צ"ל ש-9 השנים הנוספות של יוסף בבית הסוהר היו לפני כניסת שרי פרעה (ומתוארים שנים אלו בקיצור בסוף פרק ט).

ואילו הגר"א (הגהות לסד"ע שם. וכן בחזקוני מא א בפי' שני) מפרש 'מקץ שנתיים' אחר עשר (=שנים) שנגזר עליו. ולפ"ז נראה ש-9 השנים הנוספות היו לאחר חלומות שרי פרעה].

סדר עולם רבה (פרק ב. עפ"י הגהות הגר"א)

...בא לו אצל יצחק אבינו ארצה כנען ושימשו כ"א שנה, ויוסף שימשו ט' שנים. ואלה תולדות יעקב יוסף בן י"ז שנה' (בראשית לז ב), ובו בפרק מתה לאה.

ירד יוסף למצרים ועשה בבית פוטיפרע י"ב חודשים שנא' (שם לט ה) 'ויהי מאז הפקיד אותו וגו' 'בבית' מפני הצינה 'בשדה' מפני החמה, ועשה בבית האסורים י"ב שנה שנא' (תהלים קה) 'עינו בכבל רגלו וגו' עד עת בא דברו' וגו'. בשנת ל' שנה יצא מבית האסורים שנא' (בראשית מא מו) 'ויוסף בן שלושים שנה בעומדו' וגו'. בו בפרק [גר"א: שנה קודם] מת יצחק. ושבע שני השבע ושתיים שני רעב, נמצא יוסף כשירדו אבותינו למצרים היה בן ל"ט שנה, ולוי בן מ"ד שנה. נמצא שפירש יוסף מאביו שלא שימשו כ"ב שנה.

בתוך אלו השנים נשא יהודה את בת שוע, שנא' 'ויהי בעת ההיא וירד יהודה וגו', וירא שם יהודה' וגו' (בראשית לח), שנה אחת לעיבורו של ער, הגדיל ער ז' שנים ונשא אשה, הרי שמונה. שנה אחת לער, שנה אחת לאונן שיבם, שנה אחת לשבי אלמנה בית אביך' (שם פט יא), שנה אחת לזירבו הימים ותמת בת שוע' (שם פט יב), שנה אחת לעיבורו של פרץ, הגדיל פרץ ז' שנים ונשא אשה, הרי י"ח. שנה אחת לחצרון, שנה אחת לחמול, וחצרון וחמול ירדו עימו למצרים (שם מו יב).